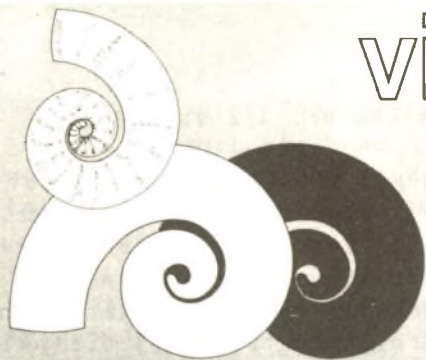

vita marina

zeebiologische dokumentatie

VITA MARINA

38e jrg.nr.4/6 juli-dec.1988

INHOUD MEDEDELINGENBLAD:

Colofoon	26
Voortgang Vita marina	26-27
Jaarbijdrage	27
Haaien zijn immuun	28
Literatuur in het kort	28-29
Schelpenhumor	29
Tuimelaars	30
Medewerking gevraagd	31
Thema-weekend Rode Zee	31-32
Laagwater in de weekends	32-33
Landelijke contacten	34
Zelfverdediging bij mosselen	34
Conussteek	35
Zoekertjes	35
Blauwe vinvis terug	36
Schelpen tegen vocht	36

ISSN 0165 - 8980

INHOUD LOSBLADIGE DOKUMENTATIE:

- 9 - buikpotigen
 - Mediterrane Opisthobranchia (vervolg) 445-452
 - Oost-west gradatie in pigmentatie bij zeeslakken in de Indische Oceaan 453-455
 - De geheimzinnige porceleinschelpen 456
 - Xenophoridae 457-480

- 13 - fossielen
 - Aptychi, anaptychi en radula's van ammonieten 65-76
- 20 - veldwerk
 - Mariene gastropoden van het schiereiland Antibes (Alpes-maritimes, Frankrijk) (vervolg) 165-170
- 23 - mariene filatelie
 - uitgiften vervolg 39-42
- 28 - literatuur
 - boekbesprekingen 141-142

VITA MARINA

INHOUD nr. 1/2 van 1989.

VITA MARINA is een tweemaandelijks uitgave van de Stichting Biologia Maritima en bestaat uit een mededelingenblad en een losbladige dokumentatie

REDAKTIE:

Jan Buyse, Willem Faber, Jeroen Goud, Theo Strengers (foto) en Joke Weisscher.

REDAKTIE- EN ADMINISTRATIEADRES:

Postbus 64628, 2506 CA 's-Gravenhage.
Postgironummer 606100
Telefoon 070 - 502825.

STICHTINGSBESTUUR:

Jeroen Goud (voorzitter),
Willem Faber (secretaris-penningmeester), Theo Strengers.

ABONNEMENTSPRIJS:

f 37,50 per jaar voor Nederland, België en de Nederlandse Antillen; f 45,- per jaar voor de overige landen.
Betaling per postgiro of per internationale postwissel.

ADRESSEN:

Jan Buyse, Beukenstraat 69, 4462 TR Goes, telefoon 01100 - 13097;
Willem Faber, van Alkemadelaan 938, 2597 BG Den Haag, tel. 070 - 551245;
Jeroen Goud, Voorplecht 104, 1186 WS Amstelveen, telefoon 020 - 437247;
Theo Strengers, Doldersestraat 68, 2574 TD Den Haag, tel. 070 - 609263;
Joke Weisscher, Stravinskilaan 14, 2253 CH Voorschoten, tel. 01717-8383.

In het VOLGENDE NUMMER wordt de behandeling van de Xenophoridae voortgezet. Voorts wordt u op kleurrijke wijze meegenomen naar de Rode Zee in een verslag van de reis, die vorig jaar werd georganiseerd door BM en het Zeebiologisch Museum. Uiteraard wordt u via een aantal boekbesprekingen in kennis gebracht met nieuwe uitgiften en tenslotte zal een begin worden gemaakt met de bespreking van de recente Europese Cardiidae.

VOORTGANG VITA MARINA

Met dit nummer of eigenlijk met deze nummers is de jaargang 1988 voltooid. Met u is de redactie van oordeel, dat deze jaargang met onvoldoende regelmaat is verschenen. Dat heeft niet alleen bij u maar ook bij ons veel ergernis veroorzaakt. Maar het heeft geen zin achterom te blijven kijken aangezien we verder moeten. De vorige maal hebben we u al aangekondigd, dat we met een veranderde organisatie een meer regelmatige en vooral ook tijdige verschijning willen waarborgen. Die veranderde organisatie is nog niet rond, maar de voordelen daarvan kunnen we nu al plukken. Het eerstvolgende nummer zal een dubbelnummer zijn en derhalve het tijdvak van januari

tot en met april 1989 bestrijken. Dat nummer zal rond 1 april verschijnen. De doemdenkers onder u zullen waarschijnlijk denken: dat is handig, als ze hun belofte niet kunnen maken, beroepen ze zich op een aprilgrap. Welnu, we kunnen u verzekeren, dat een dergelijke boze opzet verre van ons is. De stand van zaken op dit ogenblik is zodanig, dat u erop mag rekenen de volgende Vita rond die datum in huis te hebben. En dat betekent, dat op dat ogenblik de achterstand is weggewerkt. En niet eenmalig! De verdere voorbereidingen voor 1989 zijn ook reeds in een zodanig stadium, dat een tijdige en regelmatige verschijning niet meer is tegen te houden. Zonder voorbehoud durven wij u, alle slechte ervaringen in het verleden ten spijt, het vertrouwen te vragen in de toekomst van de Vita marina.

De redactie.

JAARBIJDRAGE

Klaarblijkelijk heeft nog niet iedereen op basis van onze voorspellingen in het laatste mededelingblad over de toekomst voldoende vertrouwen gehad in een verbeterde verschijning van de Vita. Althans een aantal heeft de bijdrage 1988 nog niet voldaan. Op hen doen we een bijzonder beroep om de

voltooiing van deze jaargang te begeleiden met het alsnog overmaken van die bijdrage. Dat kan dit keer extra gemakkelijk door die bijdrage te combineren met de bijdrage 1989, waarvoor een acceptgiro is bijgevoegd.

De bijdrage voor 1989 is onveranderd f 37,50 voor de lezers in Nederland, België en de Nederlandse Antillen en in verband met de hogere portokosten f 45,- voor onze lezers in andere landen.

Het handhaven van deze jaarbijdrage achten wij nog steeds verantwoord, omdat velen onder u vrijwillig een hogere bijdrage overmaken. Wij zijn hen daarvoor bijzonder erkentelijk. We hoeven het eigenlijk niet te zeggen: kleurendruk is kostbaar en wat is de zeebiologie zonder kleur? Indien degenen, die zich dat kunnen veroorloven, iets meer betalen, kan de prijs voor de minder draagkrachtigen zo laag mogelijk worden gehouden. Solidariteit onder hobby-isten! Kortom, u vult nu meteen even de acceptgiro in. Dat geldt natuurlijk niet voor degenen, die hun bijdrage voor 1989 al hebben overgemaakt. Hartelijk dank voor uw spontane en snelle reactie.

En tot slot het gebruikelijke verzoek aan degenen die buiten Nederland wonen. Ter vermijding van extra kosten betaling graag per giro of per internationale postwissel.

HAAIEN ZIJN IMMUUN

Het is niet mogelijk kanker te veroorzaken bij haaien. De vissen blijken ook immuun te zijn voor virus- en infectieziekten zoals aids. Russische medische onderzoekers van het Sewertsov-instituut van de Sovjet Academie van Wetenschappen zijn begonnen aan een uitgebreid onderzoek naar het merkwaardige natuurlijke afweersysteem van haaien in de hoop te achterhalen waarom het immuunsysteem bij de mens in vele opzichten kan falen. Haaien hebben trouwens meer eigenschappen, waarin de medicus is geïnteresseerd. Niet bekend is bijvoorbeeld waarom bij de haai wonden zo snel genezen en delen van het lichaam regenereren. Ook het in korte tijd aangroeien van de driehoekige tanden, die haaien steeds verliezen, is zo'n merkwaardig verschijnsel. Nu al worden biologisch actieve stoffen aan de lever, de alvleesklier en endocriene klieren van haaien onttrokken.

De Russische onderzoekers richten hun aandacht nu op de doornhaai, *Squalus acanthias* L., 1758, die een groot verspreidingsgebied heeft en ook

Doornhaai (naar Knorr)

in de Zwarte Zee voorkomt. Uit de lever wordt een preparaat verkregen dat bij proefdieren de immuniteit vergroot. (Algemeen Dagblad)

LITERATUUR IN HET KORT

Het septembernummer van *Gloria Maris* (vol.27<4>), het tijdschrift van de Belgische Vereniging voor Conchyliologie, bevat het eerste deel van een soortenlijst van de Conidae van de Salomonseilanden. Deze lijst beslaat het gehele nummer en is verlucht met vele zwartwit foto's. Beschrijvingen komen niet voor. Zij die hiervoor belangstelling hebben, moeten zich tot de redacteur, tevens auteur van het artikel, wenden: A. Delsaerd, Stationsstraat 10, 3220 Aarschot, België. Misschien is het nuttig eerst even telefonisch contact op te nemen: 016/561970.

In november 1988 is een extra editie verschenen van *De Kreukel*, een uitgave van de Malacologische contactgroep Amsterdam & omstreken. Deze uitgave is een catalogus voor de malacofilatelist, samengesteld door R.V. Eijkenduijn in samenwerking met C. Touw. Alle postzegels met weekdierafbeeldingen zijn opgenomen, ongeacht of het dier of de

schelp een overwegend dan wel een ondergeschikt en onbetekendend deel van de zegel uitmaakt. Ook indien het gaat om een schelpmotief in de kunst, aan een bouwwerk of van een wapen, is dit vermeld. Maar dit soort bijzonderheden zijn steeds duidelijk aangegeven, zodat ieder kan uitsorteren wat voor hem of haar van belang is. Ook zegels met land- en zoetwaterweekdieren zijn opgenomen. Het geheel is voorzien van afbeeldingen, die echter als gevolg van het drukprocédé niet altijd even duidelijk zijn.

Voor degenen, die alle postzegels verzamelen, waarop ook maar iets staat afgebeeld dat met weekdieren te maken heeft, is dit een nuttige uitgave, opgezet naar land in alfabetische volgorde. Ook de verwijzingen naar de catalogusnummers ontbreken niet. Bovendien kondigt de auteur jaarlijkse aanvullingen aan. Liefhebbers voor deze bijzondere uitgave kunnen zich wenden tot de samensteller, telefoon 020 - 150246 of schriftelijk Andries Vierlinghstr. 10¹, 1065 CR Amsterdam.

DUIKEN

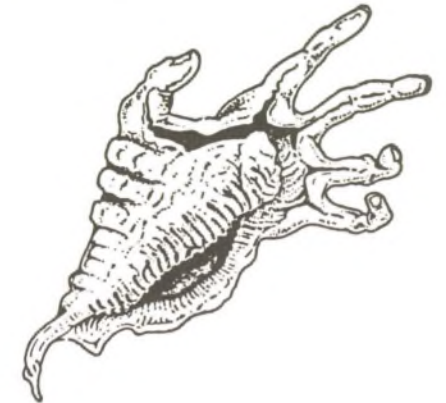
Voor de duikers is er weer eens een nieuw Nederlandstalig tijdschrift: *Duiken*. Dit kleurrijke vakblad is een bewerking van het Duitse blad *Tauchen*, maar deels ook aange-

past aan ons land. Het proefnummer ziet er veelbelovend uit: reizen, wrakduiken, biologie, fotografie, duiktechniek enz. Veel advertenties. En dat alles hoofdzakelijk in kleur. Het tijdschrift verschijnt met ingang van 1989. De verantwoordelijk eindredacteur voor de Nederlandse uitgave is John Neuschwander. Een jaarabonnement kost f 49,50 of BF 904. Losse nummers zijn verkrijgbaar in kiosken en bij de boekhandel voor f 4,95 of BF 90. U kunt u dus gemakkelijk zelf op de hoogte stellen over inhoud en uitvoering van deze nieuwe loot aan de tijdschriftenboom.

SHELPHUMOR

Ontsproten aan de fantasie van de heer Man in 't Veld is deze creatie, getiteld: *Lambis handii*.

(tekening Leo Man in 't Veld)

TUIMELAARS

slachtoffer van milieuproblemen, direct of indirect

De duizend tuimelaars (Tursiops truncatus <Montagu, 1821>) die twee zomers geleden op raadselachtige wijze bij de oostkust van de Verenigde Staten om het leven kwamen, zijn het slachtoffer geworden van gif afkomstig van een zeldzame algensoort. De dolfijnen kregen gif in hun lichaam door het eten van vissen die met de algen waren besmet. Dit hebben Amerikaanse onderzoekers onlangs bekend gemaakt. De biologen hebben 18 maanden onderzoek gedaan naar de doodsoorzaak van de tuimelaars. Het onderzoek is betaald door de regering van de Verenigde Staten.

De raadselachtige sterfte begon in de zomer van 1987. In maart 1988 was de epidemie voorbij. Toen waren zevenhonderd tuimelaars aangespoeld op de stranden van New Jersey tot aan Florida. Veel dode dieren spoelden ook niet aan. Het aantal tuimelaars voor de Amerikaanse oostkust is hierdoor gehalveerd.

Deskundigen denken dat het een eeuw duurt voordat de groep zich weer heeft hersteld. De sterfte van de dieren veroorzaakte veel onrust in de Verenigde Staten. Het water van de Atlantische Oceaan is vervuild met rioolwater, industrieel afval en zure neer-

slag. Door de dood van de dolfijnen vroegen de Amerikanen zich af of ze nog veilig in de oceaan konden zwemmen.

De vervuiling van het zeewater is echter niet de oorzaak van de sterfte onder de dolfijnen, zo verzekerden de onderzoekers. De algensoort die het gif maakt, komt van nature in de oceaan voor. Volgens het onderzoek kwam het gif terecht in de lever en andere inwendige organen van een haaring- en een makreelsoort. Het voedsel van de tuimelaar bestaat hoofdzakelijk uit deze vissoorten.

Greenpeace heeft het onderzoek fel aangevallen. De vervuiling is wel de primaire oorzaak, zegt de milieuorganisatie. In de Golf van Mexico komt dezelfde algensoort voor als in de Atlantische Oceaan, maar geen sterfte bij de tuimelaars aldaar.

De onderzoekers bevestigendat in de organen van de dieren hoge concentraties giftige chemicaliën als PCB's en DDT zijn gevonden, maar stellen dat die niet zo hoog zijn dat de dieren eraan sterven.

(Dagbladen)

tuimelaar

MEDEWERKING GEVRAAGD

WIST U dat er velerlei mogelijkheden zijn om aan de Vita marina medewerking te verlenen hetzij direct, hetzij indirect? Misschien dat u zich dat niet voldoende realiseert, Daarom willen we u graag enige tips geven.

- de Vita marina onder de aandacht brengen van bekenden, van wie u vermoedt dat zij in de zeebiologie zijn geïnteresseerd;

- alles wat u op het gebied van de zeebiologie tegenkomt aan de redactie doorgeven; is het niet voor de dokumentatie dan is het iets voor het mededelingenblad;

- het Mededelingenblad staat open voor advertenties; mogelijkheden en prijzen verstrekken we gaarne op verzoek;

- indien u tijdens uw vakanties musea of aquaria bezoekt met de zeebiologie of onderdelen daarvan als thema, uw indrukken opsturen samen met enige feitelijke gegevens en zo mogelijk een paar folders;

- het tijdig opgeven van adresveranderingen;

- het tijdig betalen van uw bijdrage om de administratie te ontlasten.

Laat eens wat van u horen!

THEMA-WEEKEND RODE ZEE

Naar aanleiding van de vorig jaar georganiseerde reis naar de Rode Zee, is er het afgelopen winterseizoen door een aantal deelnemers heel wat afgestudeerd.

Het verzamelen op zich was voor velen al een unieke ervaring. Het vinden van de vaak prachtig gekleurde tropische soorten is op zich al enerverend.

Tijdens de reis liet het zich eigenlijk al raden: heel wat van het verzamelde materiaal was en is niet eenvoudig op naam te brengen. De voorhanden zijnde populaire literatuur is fragmentarisch of bevat heel veel fouten. Wat de grotere soorten betreft komen we nog wel een heel eind op weg met de determinatie.

Nu, nadat een aantal deelnemers hun soortenlijsten naast elkaar hebben gelegd, kunnen we zeggen dat er vermoedelijk meer dan 500 soorten verzameld zijn. Ongeveer 200 soorten zijn groter dan 1 cm en hiervan is reeds meer dan 90% op naam gebracht; van de resterende 300 kleinere soorten is geen 10% getermineerd.

Tijdens de reis is er gewerkt met zogenaamde stationsnummers, dat wil zeggen dat iedere bezochte verzamelplek een eigen nummer heeft gekregen. Als zo'n plek bovendien bestond uit een aantal duidelijke

lijk gescheiden biotopen, dan hebben ook deze een eigen nummer gekregen. Een verzamelplek van een bepaald biotoop-type noemen we dus een 'station'.

Aan het eind van de reis heeft ook iedere deelnemer de beschikking gekregen over een stationslijst, met nummers en vast omschreven vindplaatsgegevens. Door het vermelden van deze stationsnummers en eventueel de bijbehorende omschrijvingen kan het materiaal uit de verschillende verzamelingen toch steeds herkend worden en gemakkelijk vergeleken worden.

Er is een voorlopige Molluskenfaunalijs samengesteld uit een aantal privéverzamelingen en de verzameling van het Zeebiologisch Museum (bevattende het materiaal van de deelnemers Wil van Dongen, Hans Entrop en Jeroen Goud). Jan Buyse heeft als eerste het hoofdzakelijk grotere materiaal uit zijn collectie tot een lijst verwerkt; deze is aangevuld met de gegevens uit de collectie van het ZBM en vervolgens aangevuld met de gegevens van veel klein materiaal uit de collectie van Henk Dekker en keverslakken van Adri van der Sman. Momenteel wordt er ijverig gespeurd naar publicaties welke nodig zijn om verder groepsgewijs het materiaal op naam te brengen en eventueel te bewerken.

Om eerst nog weer eens de gelegenheid te hebben om in de eerste plaats met deelnemers van de reis kennis en gegevens uit te wisselen, is bij ons het idee opgekomen om een thema-weekend te organiseren, waarbij het enerzijds de bedoeling is kennis over te dragen aan hen die nog een begin moeten maken met determinatie en anderzijds door uitwisseling van kennis en gegevens onze gezamenlijke faunalijs verder uit te werken.

Het ligt in de bedoeling, in een geschikte en voordelige accommodatie ergens aan de kust, het weekend door te brengen, met voor beide dagen vaste programmapunten, voordrachten, werkgroepjes en vrije uren. Inbreng op alle fronten is van harte welkom. Het weekend is uiteraard ook opengesteld voor deelnemers buiten de reis om. De streefdatum is 22, 23 april a.s. U kunt zich aanmelden door een briefkaart te sturen naar het Zeebiologisch Museum, Dr. Lelykade 39, 2583 CL 's-Gravenhage, t.a.v. Jeroen Goud.

☆

LAAGWATER IN DE WEEKENDS

Hierbij treft u de laagwaterstanden van de maanden maart en april 1989 aan. De tijden zijn ontleend aan de "Getijtafels voor Nederland 1989", uitgegeven door de Staatsdruk-

kerij. Voor de berekening van de laagwatertijden van andere kustplaatsen kunt u gebruik maken van bijgaand overzicht (- = vroeger; + = later, in uren en minuten).

Met de invoering van de zomertijd op 26 maart 1989 is rekening gehouden.

Ten opzichte van HARLINGEN: Den Helder - 3.15, Holwerd - 0.04, Oude Schild - 2.41, Delfzijl + 1.20, Vlieland - 2.08, Eemshaven + 0.34, Terschelling - 1.46, Ameland - 0.50, Schiermonnikoog -

0.59, Lauwersoog - 0.14, Den Oever - 1.53.

Ten opzichte van HOEK VAN HOLLAND: Petten + 5.08, IJmuiden + 3.40, Scheveningen + 2.56.

Ten opzichte van VLISSINGEN: bij open stormvloedkering: Cadzand - 0.22, Terneuzen + 0.28, Westkapelle - 0.18, Hansweert + 0.52, Stavensisse + 1.10, Bath + 1.34, Roompotbuiten - 0.04, Antwerpen Prosperpolder + 1.47.

De tijden met een * geven de tijdstippen met de laagste laagwaterstanden aan.

	maart 1989 HARLINGEN			maart 1989 HOEK VAN HOLLAND			maart 1989 VLISSINGEN		
11 za	7.39	19.52*		11 za	0.36	9.55*	11 za	10.50*	22.59
12 zo	8.14	20.29*		12 zo	1.04	13.55*	12 zo	11.36	23.45
18 za	1.43	14.18		18 za	6.07	20.27	18 za	5.55	18.26
19 zo	3.09	15.19		19 zo	9.10	21.24	19 zo	6.50	19.10
25 za	6.44	18.48		25 za	12.26	-	25 za	10.02	22.35
26 zo	8.10	20.19		26 zo	0.15	13.55	26 zo	11.30	23.35

	april 1989 HARLINGEN			april 1989 HOEK VAN HOLLAND			april 1989 VLISSINGEN		
1 za	12.09	-		1 za	4.14	17.56	1 za	4.16	16.54
2 zo	1.28	13.38		2 zo	5.40	20.37	2 zo	5.47	18.15
8 za	7.31	19.45*		8 za	0.25	9.48*	8 za	10.42*	22.55
9 zo	8.12	20.29*		9 zo	1.16	13.55*	9 zo	11.26	23.40
15 za	12.27	-		15 za	5.05	19.14	15 za	5.00	17.56
16 zo	1.58	14.28		16 zo	6.04	20.44	16 zo	6.25	18.55
22 za	6.44	18.59		22 za	11.57	-	22 za	10.00	22.16
23 zo	7.14	19.29		23 zo	0.20	12.50	23 zo	10.36	22.46
29 za	10.49	23.38		29 za	2.46	16.27	29 za	2.14	14.55
30 zo	11.59	-		30 zo	3.46	18.10	30 zo	3.45	16.36

LANDELIJKE CONTACTEN

Bij onderstaande adressen kunt u terecht met vragen over literatuur, determinatie e.d. met betrekking tot de genoemde families.

CYPRAEIDAE - Jan Buyse, Beukenstraat 69, 4462 TR Goes, telefoon 01100 - 13097.

NOORDZEE - Jeroen Goud, Voorplecht 104, 1186 WS Amstelveen, telef. 020 - 437247;

OLIVIDAE - Ron Voskuil, Houthaak 2^b, 2611 LE Delft, telefoon 015 - 132590;

PECTINIDAE - Henk Dijkstra, Gravinneweg 12, 8604 CA Sneek, telef. 05150-15062;

STROMBIDAE - Gijs Kronenberg, Havenstraat 7, 5611 VE Eindhoven, tel. 040-124902;

VENERIDAE - Frank Sloof, Ridderspoorweg 254, 2565 AS Den Haag, tel. 070-258582;

XENOPHORIDAE - Gijs Kronenberg, zie bij Strombidae.

ZELFVERDEDIGING BIJ MOSSELEN

Minder weerloos dan u dacht is de gewone mossel (Mytilus edulis), die buitengewoon intelligent gebruik blijkt te maken van de byssusdraden, waarmee hij zich onder normale omstandigheden vasthecht aan stenen en palen in de getijdenzone. In warmere wateren dan de onze is de brandhoorn (Murex brandaris) een

gevaarlijke vijand. Deze roofslak breekt bij een mossel-schelp in en eet zijn weerloze bewoner op. Weerloos? Toch niet. Amerikaanse onderzoekers hebben namelijk aangetoond dat de brandhoorn die een gesloten mosselbed overvalt met zijn leven speelt. Snel scheiden de mosselen byssusdraden af, hechten die in eendrachtige samenwerking vast aan de schelp van de rover en trekken hem gezamenlijk ondersteboven, waardoor hij geen kant meer uit kan krui- pen. Een kwart van de brandhoorns die de onderzoekers in een mosselbed aantreffen, bleek op deze manier buiten gevecht gesteld. Het lijkt erop dat de brandhoorns weet hebben van de verdedigingstactiek van de mosselen, want buiten de mosselbedden bleken ze veel meer voor te komen dan in de gevarenezones. (Uit Grasduinen 1988(9):16)

BENT U AL VRIEND

VAN HET

ZEEBIOLOGISCH MUSEUM?

CONUSSTEEK

Regelmatig verschijnen publicaties over het gevaar dat het onvoorzichtig omgaan met conussen oplevert. Zo geeft Mike Fainzilber (Levantina no.64: 685) de geschiedenis weer van een man die aan de kust van Sinai, Egypte, 's nachts op blote voeten over een stukje zandbodem van een rif liep op zoek naar kreeften en plotse- ling een steek voelde in zijn voet. Eerst dacht de man, dat hij op een stekelrog was gestapt, maar toen hij het zand opzij trapte, verscheen een grote Conus striatus L., 1758. Weliswaar kende hij de slak niet, maar uit een verzameling

Conus striatus
(Naar Marsh/Rippingale)

van vijftien verschillende Conussoorten wees hij zonder te aarzelen de Conus striatus aan.

De door de steek veroorzaakte pijn was hevig en duurde lang. De behandeling bestond uit een voetbad van kruidenthee en het drinken van grote hoeveelheden koffie. De voet bleef dagenlang gezwollen. Het lopen was pijnlijk.

De man had kennelijk zijn lesje geleerd, want toen hij een groepje schelpenzoekers bezig zag, waarschuwde hen voor de gevaren. De betrouwbaarheid van 's mans verhaal volgt uit de overeenkomst van de details met gegevens van andere waarnemingen.

ZOEKERTJES

Gezocht landschelpen door N. Koekkoek, Burg. Hogguerstraat 869, 1064 EC Amsterdam, tel. 020 - 110787.

Ter overname aangeboden oude jaargangen van de Vita: jaargangen 1975 en 1977 tot en met 1984. Alleen pagina 313, 314 (buikpotigen) ontbreekt. Graag alles in één koop voor de prijs van f 100,-.

Wim Rutten, Rector van de Boornlaan 40, 6061 AS Postholt (Limburg), telef. 04742-2169.

BLAUWE VINVIS TERUG

Na een afwezigheid van tientallen jaren is een aantal blauwe vinvissen (*Balaenoptera musculus* (L., 1758)), de grootste dieren ter wereld, teruggekeerd in de Noorse wateren. Ze lijken zich voorspoedig voort te planten.

In de Noorse wateren zijn onlangs elf van deze grootste zoogdieren, die een lengte van ruim 30 meter kunnen bereiken, gezien. "We zijn niet zeker of dit betekent dat de blauwe vinvispopulatie in de hele wereld toeneemt of dat de dieren hun migratiepatronen veranderen en andere zeeën zoeken, maar het is veelbelovend", zei de deskundige Niels Oeyen.

De intensieve en ongecontroleerde jacht van Noorse en Russische walvisvaarders op de dieren leidde begin deze eeuw tot de geleidelijke verdwijning van de blauwe vinvis uit de Noorse en Barentsz-zeeën. Wetenschappers meenden dat de zoogdieren, die een gewicht tussen 90 en 170 ton halen, voorgoed uit dit gebied waren verdwenen.

(Haagse Courant)

Blauwe vinvis
Balaenoptera musculus (naar Slijper)

SCHELPEM TEGEN VOCHT

Een schelpenlaag onder de fundering van een woning blijkt een goed en natuurvriendelijk middel te zijn tegen vocht in huizen. De ontdekking van ondernemer Pieter de Bruin (40) uit het Friese Buitenpost wordt momenteel toegepast onder woningen in Drachten, Sneek, St. Nicolaasga en Koudum.

De Bruin: "Veel meer ondernemers zouden rekening moeten houden met milieu. Een vochtige woning kan ziektes aan de luchtwegen veroorzaken.

Voor de isolatie worden vaak chemische middelen gebruikt. Nu blijkt, dat al die chemische troep, die ze in muren en onder vloeren spuiten, slecht is voor de gezondheid en het milieu. Die muurmiddelen zitten vol spullen, die de ozonlaag aantasten." De Bruin ging met succes op zoek naar milieuvriendelijker middelen. Op een van zijn fietstochtjes langs de kust kreeg hij een lumineuze inval. "Ik zag dat de schelpjes voor een snelle afvoer van het regenwater zorgden. Ze zuigen het vocht op. Toen dacht ik dat het een idee zou zijn om ze te gebruiken als isolatiemateriaal." Hij stapte naar TNO waarna bleek dat zijn vermoedens theoretisch klopten. Ook vanuit het buitenland is er belangstelling voor de vind- ding van De Bruin. (Woonkrant)